

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 32. Jaz imam precej velik stroj za pinjiti, zato pa moram s pinjenjem toliko časa čakati, da dobim dovolj smetane skupaj. Letos se mi pa smetana vedno zgrení in sicer toliko bolj, kolikor dalje časa stoji. Kaj je temu vzrok in kako naj to zaprečim. (B. R., v Z.)

Odgovor. Grenkobi smetane zamore biti vzrok krma, bolezen ene ali druge krave ali pa nesnaga mlekarske posode. Ako reč natanko preiščete, Vam bode lahko najti vzrok ter ga odstraniti. Pri daljšem zbiranju smetane se pa uže tako ali tako grenkoba rada pokaže, kar Vam je mogoče zaprečiti, če domašate vsakemu litru smetane 30—40 gramov kuhinjske soli. Surovo maslo vsled soli na okusu le pridobi ter postane trdneje. Soljenje tudi pinjenje pospešuje.

Vprašanje 33. Blagovolite mi uže v prihodnjem listu naznaniti kako sredstvo proti ušem na goveji živini. Naenkrat je moja živina polna uši ter vidno hujša. (E. J. v O.)

Odgovor. Uši goveji živini pregnati je neki dobro sredstvo, laneno olje, s kojim se živina povsod tam namaže, koder so se uši zaplodile. Najboljše in najgotovejše sredstvo je tudi mazilo iz živega srebra pa je živini nevarno, ker je strupeno. Pri enem kakor drugem sredstvu je prvi pogoj dobro snaženje hleva in živine ter obila in dobra krma.

Vprašanje 34. V mojih poslopih se je zaredila strašna množina podgan. Uporabljal sem uže vsa sredstva, naznanjena po časnikih in od drugih ljudi nasvetovana, ali vse zastonj; vendar še zmirom vse mrgolí te golazni. Prosim, če se vé morebiti kaka pomoč.

Odgovor. Prav enaka se je godila nam prejšnjem teklu zimo. Podgane so imele vse noči velik direndaj v naših shrambah in pokončale so nam mnogo vsakovrstnega žita, preglodale so skoraj vsa vrata in drugo pohištvo. Ko se nam je tega uže preveč zdelo, naročili smo v Ljubljani v lekarni gosp. Svobode na Prešernovem trgu nekega mazila s fosforom pomešanega za 40 kr. Tega smo polovico namazali na male kosčke kruha, zvečer ga razpoložili v onih prostorih, kjer so gospodarile podgane, tako, da niso mogle blizo ne druge živali in ne otroci. — Drugo jutro ni bilo nikjer videti nastavljenih koscev, pa od tistega dneva (to je bilo lansko spomlad) tudi nikjer v vsem poslopi nobene podgane več. — Z lastne skušnje Vam tedaj priporočamo to sredstvo. Ostanke strupa se morajo s posodo in lesom vred, s katerim se je mazalo, sežgati ali pa zakopati, da se ne zgodi nesreča.

δ. II.

Politične stvari.

Čehi pa Slovenci.

Česki narod, ki se v krogu avstrijskih narodov enako odlikuje po svoji narodni zavesti, kakor tudi po vedah in uzorni spretnosti in razumnosti v vseh strokah obrtništva, je po teh svojih lastnostih tudi v političnem svojem življenju ena najpomenljivejših moči v našem političnem življenju. Zavednost v svoji moči zapeljala je zastopnike českega naroda po prizadeti jim hudi krivici umakniti se od političnega borišča in še le pred 6 leti vstopili so se in spoznavši napačnost takega postopanja naših borb.

Kot prvoboritelji za narodno enakopravnost bili so naravni zavezniki zastopnikov slovenskih, zato pa je

tudi delovanje Čehov nam Slovencem v marsikaterem oziru uzorno. Različnosti postopanja narekuje razlika obeh narodov gledé velikosti, gledé razvitka in premožnosti — tedaj tudi moči — sama. — Mi Slovenci moramo kot primeroma mali, nepremožen in še premalo izobražen narod marsikaj opustiti in marsičemur se izogniti, kar je mogočnemu českemu narodu, akoravno tudi v škodo, pa vendar ne pogubno. Tu imamo v mislih pred vsem različnosti in nekakove nasprotje v narodni stranki sami. — Ako pogledamo po slovenskem svetu, moramo pač priznati, da so razmere naše še sila žalostne: Na južnem Štajarskem so še vsa mesta zastopane po naših nasprotnikih, koroški Slovenci priborujejo si z veliko silo komaj enega svojega zastopnika v deželni zbor, v državnem zboru pa še enega nimajo, na vsem Primorskem se morajo Slovenci in Hrvatje zadovoljiti s tremi lastnimi državnimi zastopniki, in celó na Kranjskem, kjer so sedaj razmere primeroma najboljše, zastopata deželo med 10 poslanci dva nasprotnika. Koliko pota in truda nas tedaj še čaka do one dobe, v kateri bomo Slovenci imeli tudi zastopnike. Kako pa to doseči, uči nas nekaljen političen pogled, uči izgled sorodnih nam Čehov.

Dosedanje delovanje naših zastopnikov v borbah za naše narodne pravice uči nas, da imamo samo tedaj pričakovati uspehov, ako se složni postavimo vsi za naš naroden program, ako se pri vsakem važejšem koraku vestno ogiblremo razdvojenja, ker le v slogi je naša moč, osebnosti same so malo ali nič pomenljive, za stvar, za skupni naroden uspeh se mora boriti vsak pravi rodoljub — zmiraj pripravljen žrtvovati svojo lastno osebo za blagor naroda, za slogo med narodom. Kdor noče svoje osebe nižje postaviti, kot blagor naroda, ta ne zasluži imena rodoljuba, ampak sebičnež je.

Kako postopajo v tem oziru Čehi? Poglejmo si česki klub državnega zbora, ki je imel v svoji sredi mogočne in veljavne grajščake, premožne obrtnike, učene profesorje pa tudi po vsem od teh različne „mlade“ deloma bistre glave.

Gotovo so bila nekatera načela med temi poslanci tolikolična, kolikor jih je bilo, pa za blagor svojega naroda vsi goreči spoznali so vsi — razun enega — da le v strogi disciplini je moč njihova, kakor vsake take skupine. Zato pa je česki narod tudi pri volitvah zaupal onim možem, katerim je tudi pri svojih prejšnjih volitvah po pravici skazal zaupanje, in izpahnili so onega, ki je brezozirno rušil disciplino klubovo.

Kaj pa se smemo še dalje učiti od Čehov?

Oglejmo si razmero med tamošnjimi zastopniki kmetijskih občin, mest in trgov in pa konservativnimi zastopniki tamošnjega velikega posestva.

Nahajajo se sicer med Mladočehi nekateri, katere v oči bode veliko zaupanje, katero vživajo odličnejši zastopniki tamošnjega velikega posestva, na priliko, oba grofa Clama, knez Schwarzenberg, grof Deym, Belcredi in drugi. Toda česki poslanci v obče, izrekoma pa v klubu in pa v časnikih, ki so glasila klubova, so zmiraj odločno odbili vsako tako poskušnjo in klub priznal je pri vsaki priliki velike zasluge in veliko veljavo zastopnikov velikega posestva; pri vsaki priliki znal je česki klub tudi take zastopnike velikega posestva, ki se nikdar niso stavili v vrste narodnih boriteljev, ampak so samo dejansko priznavali pravičnost narodne enakopravnosti, take zastopnike znal je klub z dostojnim in taktičnim ravnanjem trdno privezati vrstam svojih pristašev.

In sad takega modrega ravnanja, jeli ni bil lep in enako koristen vsi česki stranki, kakor desnici. — Manjšina narodno-konservativnih volilcev, po kateri so do

tedaj zmagovali skoraj 20 let liberalni ustavoverci, spremenila se je v večino v teku ne prav dveh let, in ta večina rastla je od leta do leta, in konečno je bilo mogoče po razumni in vendar pravični preuredbi volilnega reda to večino zagotoviti za dolgo prihodnost.

Poglejmo pa v ravnanje slovenske narodne stranke gledé postopanja nasproti velikim posestnikom samo na Kranjskem.

Izvoljeni zastopniki naroda zastopani po vsi veljavi v izvrševalnem odboru, spoznali in storili so svojo dolžnost nasproti onim velikim posestnikom, ki so se vstopili v kolo narodnih zastopnikov. Izvrševalni odbor je branil svoje zveste pristaše iz vrste naših velikih posestnikov, pred vsem zato, ker so se skazali vredni zaupanja do sedaj jim podanega, drugič in gledé prihodnosti naše posebno zato, ker le oni stranki je mogoča boljša prihodnost, v kateri vsak zvest pristaš zmiraj nahaja zaslombo, in v kateri se ne odganjajo zveste ji moči. Izvrševalni odbor spoznal je prav, da le po tej poti je mogoče ojačiti našo narodno stranko, le po tej poti priboriti ji tudi naravo pripadajočo večino v velikem posestvu. — Pa kaj se zgodi? Našel se je celó v sredi izvrševalnega odbora ud, ki je v slepem samoljubju, teptajoč narodno disciplino, rušeč sloge vse narodne stranke svojo osebo višje stavil, kakor miren napredek v narodni slogi.

Pa to konečno bi še ne bilo v toliko škodo naše narodne stranke, tako malo, kakor nam niso prizadele velike škode tri druge narodne protikandidature. To so konečno prikazni, katere se povsod ponavljajo večkrat.

Največo škodo trpela je naša narodna stran še le po tem in vsled tega, da je ono prvo rušenje naše sloge, da je sovražen korak nasproti nam zvestim zaveznikom iz velikega posestva — našel zaslombo in izredno podporo v krogu, kateri ima sicer moč, pa bi ne smel tako segati v borbo, in v krogu, ki se je do sedaj sam imeoval nam prijaznega in katerega smo tudi mi smatrali za prijatelja. — To je nevarna, morebiti celó pogubna rana, katero nam je vsekala nesrečna, nekdanj prijazna roka, in to je, kar mora najbolj boleti vsakega, kdor ima še srce za naš narod. — Škoda prizadeta nam se ne more popraviti drugače, kakor z brezozirnim razkritjem in izrezanjem one rane.

Nasledki našega narodnega oslavljenja pokazali so se takoj pri volitvah velikega posestva. Koliko glasov štela je narodno-konservativna stranka pri prejšnjih, koliko pa pri zadnjih volitvah te kurije — to je bil skok nazaj za petino glasov!

Pa hujši nasledki kazali se bodo še v prihodnosti. Rajši molčimo o njih, da se nam ne bo moglo očitati, da prorokujemo ono, kar bi nam bilo po volji. Ravno nasprotno je res.

Žalibog pa so posledice onega neizogibne, in mnogo težkega dela vseh rodoljubov, ki so to v dejanji in ne samo na jeziku, bo treba, da se nasledki omeje gledé kraja in časa.

Izrezati bo treba bolni del rane — smo rekli zgoraj, zato, da se bolezen ne bo širila dalje. Ako bi se to ne moglo zabraniti, potem je boljši, da rajši prej ko kasneje pripustimo k rani zanesljivega zdravnika — nasprotnika, da nas zopet nauči spoznati vrednost in moč narodne sloge in discipline, kedar pa se to zgodi, tedaj se bodo tudi za trenutek preslepljenem odprle oči, videli bodo one, ki so sebičnost svojo skrivali za krinko rodoljubja, ki so sejali med nas razpor, in tako pripravljali pot nasprotnikom, da nas še dalje zatirajo.

Med tem si Čehi vspešno prizadevajo, utrjevati svoja tla, zagotavljanje si svojo moč v strogeji organizaciji, zavarovati se za prihodnje slabeje čase s tem, da

so na podlagi enakopravnosti zmiraj pri volji mir storiti s svojimi nasprotniki, preskrbeti pa si tudi prijateljev v onih krogih, ki so njihovo prizadevanje do sedaj opazovali z nezaupnim pogledom. Čehi pridobivajo si bolj in bolj sočutje v velikih političnih vprašanjih zmiraj merodajnih ogerskih politikov.

Kdo pa bo maral biti zaveznik Slovencev, dokler nimajo toliko lastne moči, da bi se otresli ene same osebe, katera misli, da pod krinko rodoljubja sme rušiti narodovo slogo in tako spodkopavati narodovo moč in veljavo.

To so v kratkem posnetku pota, po katerih hodijo zastopniki českega naroda, da so spravili na rod svoj, stoječ pred nami kot uzor duševnega razvitka in gmotnega blagostanja — do velike moči in velike politične veljave. Posnemajmo jih mi razumno v svojih tesneje omejenih, neugodnejših razmerah in prizadevajmo si posebno, da s krepkim pa zmiraj previdnim postopanjem, sosebno pa v nerušljivi slogi nadomestimo, v kolikor so naše razmere neugodnejše in vsled tega moč in veljavo naša manjša.

Kako sodi nemški „Fremdenblatt“ o vedenji avstrijskih nemških turnarjev v Draždanih.

Glasilo našega ministerstva vnanjih zadev, katero ni avstrijskim Slovanom nikdar prijazno, piše povodom zadnjih dogodbe v Draždanih tako-le: „Nat.-Zeitung“ zdelo se je potrebno, večer pred vhomom turnarjem prijazno svetovati, da svoje besede dobro pretehtajo. „Vezi tukaj in tam trdneje skleniti“, pisala je, „je taka svečanost gotovo zeló pripravna, toliko skrbneje pa se je ogibati vsake izjave, katera bi mogla nemški stvari v Avstriji škodovati.“ — Te dobre nade se žalibog niso potrdile. Nočemo omenjati osodepolne dogodbe, katera je nastala na odru za govornike pri razobešanji venca, kateri je bil kinčan z ogerskimi barvami. Ne vemo, kdo je zakrivil napačno razumljen ali napačni čin in zato se tudi ne moremo strinjati z nekim mnenjem, izrečenim na Ogorskem, da se ta dogodba tako malo more Nemcem kot Ogrom v zeló šteti. Jeli se hoče s tem reči, da so to stvar zakrivali samo avstrijski Nemci? Dogodba še nikakor ni tako pojasnjena, da bi se mogla izreči dokončna sodba. Mi prav živo obžalujemo, da je moglo izročevanje z ogerskimi barvami kinčanega venca, katero, naj se je uže vršilo po komur koli, je imelo biti izraz sočutja in spoštljivega češenja za nemško svečanost in za nemške deležnike svečanosti, pouzročiti tako sovražno in kolikor danes znano, naravnost za Ogre razžaljivo postopanje. Razumljiva nam je razburjenost, katero je v Budapeštu pouzročilo to poročilo. Toda potem, ko je odbor svečanosti tikoma izrekel svoj znan izgovor, bi bili želeli, da bi se bila ta razburjenost javila v manj ognjenih izrazih. Vsikakor upamo, da dogodba ne bo povod za trajno narodno nevoljo na Ogorskem ali morebiti za mednarodne razprave z nemškim slavnostnim odborom.

Tooliko bolj pa nas žalijo prepri in slabo vpletene razprave, h katerim so se dali zapeljati naši avstrijski turnarji o razporih v domovini. Za vsako ceno bi se bilo moralo to opustiti za čast Avstrije in avstrijskih Nemcev enako onih manj kot onih bolj ostrih besedi. Nikakor se ne premišljujemo, nekaterim robotim govornikom severno-českich gostov pripisati skoraj vso odgovornost za gotove mučne dogodbe v Draždanih. Po tem, kar so prej počenjali v Tečnu, bilo je soditi, da se v Dražda-